

Nilay Örnek

hayat doğru yaşandığında "ömür" olur

Sosyal medyada sık sık "unutmadık" diyoruz, aslında unutarak... Bir 17 Ağustos 1999 hatırlaması daha bizimle... 17 bin 480 kişinin öldüğü, 23 bin 781 kişinin yaralandığı, binlerce kişinin sakat kaldığı, ailelerin dağıldığı, travmalar yaşatan o 17 Ağustos'un; 7.4'lük o kırılmanın 20'nci yılı bu yıl... Bu dergiyi okuyanlar arasında yaşı nedeniyle o günü hiç tecrübe etmemiş yüzlerce kişi var, iyi ki... Ama "Allah bir daha yaşatmasın"larla olmuyor; ders aldık mı, sanmam, önlem almak gerekiyor. Amacım mesaj dolu bir yazı yazmak ya da iç karartmak değil, aksine, harika bir kadından, o depremin sembollerinden biri olan Ömür Kınay'dan, onun bugününden bahsetmek...

KİMİMİZİN AKLINA KAZINAN O FOTOĞRAF

Biz Ömür'ü, Sefaköy'deki bir evin enkazında çekilmiş fotoğrafıyla tanıdık. Üzerinde bir pijama, başı sağa yatık, hareketsiz... Yanında annesinin cansız bedeni. Annesi Mine 49 yaşında, o eve taşınalı bir hafta olmuş daha... Depremle birlikte, o zaman pek çoğumuzun yanlış bildiği bilgiyle eşige sığınmışlar anne kız.

Ömür henüz 19 yaşında, enkaz altında bilinci açık. Annesiyle konuşmaya çalışıyor, hiç hareket edemiyor, kendisini kurtarmak isteyenlerle konuşuyor, sonra bir ışık, beton bloklar altında kalan saçlarının kesilerek oradan çıkarılması...

Ömür, o 17 Ağustos'tan sonra omuriliğindeki hasar nedeniyle bir daha hiç yürüyemedi.

Daha sonra bir motosiklet kazasında hayatını kaybeden, o dönem Anadolu Ajansı'nda çalışan Hasan Türkan'ın ödüllü fotoğrafıydı akıllarımıza kazınan. Deprem gecesini de o fotoğrafı da Ömür'ün enkazdan çıkarılışıyla ilgili pek çok ayrıntıyı da dün gibi hatırlıyorum... Depremle sarsılmıştım, Ömür'le benzer yaşıyordum, Sabah gazetesinde çalışıyordum ve gazeteye gelebilenlerle depremi sayfalara taşımaya çalışıyorduk.

Sonrasında Ömür, 17 Ağustos'un çeşitli yıldönümlerinde haber olmuş ama dikkat etmemişim, Ömür'le yıllardır Instagram'da yazılardan, kitaplardan, seyahatlerden konuşuruz, onun "o" Ömür olduğunu hiç anlamamışım...

Ta ki Anayasa Mahkemesi'nin, 12 yıl sonunda 17 Ağustos'tan beri tekerlekli sandalyede olan Ömür Kınay'a 27 bin TL tazminat verdiği haberini görene kadar. Yüzde 80 o günden beri bulunamayan müteahhitler, yüzde 10 belediye ve yüzde 10 da Ömür ile annesi "kusurlu" imiş. Danıştay ve Yargıtay'da davalar devam ediyor.

Tüm bunlar devam ederken Ömür, akademisyen olmaya çalışan bir doktora öğrencisi; keyifli bir yaşam için, kendi gibi engelliler için çalışıyor, emek veriyor. Aklına koyduğunu da yapıyor.

İSMİ BOŞUNA DEĞİL...

Ablası daha doğmadan, abisi üç yaşındayken ölmüş; bu yüzden annesi ona Ömür ismini vermiş. Anne-babası o çok küçük yaşta ayrılmışlar. Hep çok sevilen bir çocuk olmuş Ömür, hep resme, güzel sanatlara ilgi duymuş. Lise sonrası güzel sanatlar alanında okumak isterken, depremden sonra 2005'e kadar okuyamamış. O yılsa gittiği rehabilitasyon merkezinin yakınındaki kongre merkezinin direktörü Ahmet Tanatmış, üniversiteye gitmesi konusunda onu çok teşvik etmiş. Ömür "Bir daha hayatta gitmem" dediği Sefaköy'deki bir okulda girmiş bir de üniversite sınavına. Arada gidip 1.5 yıl yaşadığı İngiltere'deki dönem dışında o gün bugündür de tam burslu olarak okuduğu Kültür Üniversitesi'nde. Önce okumuş, şimdi çalışıyor da... 2011'den bu yana İletişim Tasarımı Bölümü'nde grafiker.

"RAĞMEN'LERDEN HOŞLANIYORUM"

Arada hafta sonları Okan Bayülgen'in Makine adlı programında araştırma ekibinde çalışmış. Ömür o dönem sosyal hayatın içinde oluşunu ayrı bir önem atfederek anlatıyor, bir de ilk İngiltere'ye gidişini.

"Kimseye ihtiyaç duymadan hareket edebilmek, seyahat edebilmek o kadar güzel ki... 15-16 ülke gezdim... Ama Türkiye'de bir engelli olarak yaşamak çok zor. Soyutlanıyoruz. Soyutluyorlar. Oysa pek çok ülkede bu

Fotoğraf: Hasan Türkan

olmadan bir engelli olarak hayata karışmak mümkün. Ben üniversite sınavına bile zor girdim, bazen kendi davalarım salonlar engellilere uygun olmadığı için çıkamadım. Assos'a gittim gezemedim, Mardin'i çok seviyorum çok zorlanıyorum... Pek çok markette engellilere sıra önceliği vardır, 'Sırada ben vardım' diye çıkışan ya da yolda kızınca 'Allah sakatlığı kime vereceğini biliyor' diyen var. Engelli tuvaleti çok az yerde var. Olan yerlerde de depo gibi kapatıyorlar. Daha geçen bir AVM'de sinemaya gittim, çıkışta tuvalete gideceğim, engelli tuvaleti kapalı, aradık karşı tarafı duyuyorum 'Engelliye bu saatte sinemada işi ne?' diyor... Bununla mücadele ediyorum. Günüm günümüne elbette uymuyor ama yine de bunu yapıyorum. Çünkü 'rağmen'lerden hoşlanıyorum... Gezi, seyahat, doğa, belgesel çok seviyorum. Fiziki olarak gidebildiğim yere kadar çıkmak istiyorum."

Ömür'ün yüksek lisans tezinin konusu "Canlandırma filmlerinde engelli karakter kullanımı." Empati adlı animasyon filmi, engellilerin dünyasında yürüyen bir adamın hikâyesi; müziğini Ceza yapmış, Okan Bayülgen de seslendirmiş.

Kısa filmi Kün ise 14. Adana Altın Koza'da "Deneyisel dalda en iyi film ödülü"nü almış.

"Bana 'depremin sembolü' denildiği için destek olan, sağlığını olabildiğince kazanmamı sağlayan, eğitim veren, sosyalleşmemi sağlayan, iş verip, yaşamımı - kazancımı sağlayan pek çok kişi oldu. Ya diğer sakat kalanlar... Yeni bir 7.4 olursa ne olacak? Sonuna kadar bu hayatta çabalayacağım. Engelliler için, STK'larda gönüllü çalışmaların içinde oldum olacağım," diyor.

Buluşmamızdan sonra Ömür, bana mesaj atıyor; "Üç genç... Bir mühendis, bir antropolog ve bir sanat yönetmeni. Erişilebilir Her Şey-EHŞ adında bir hareket başlatmışlar. Öncelikle Türkiye'deki kültür sanat mekânlarının her açıdan erişilebilir hâle getirilmesi, ardından tüm sosyal mekânların erişilebilir olması için çalışmaya baş koymuşlar. Sileri bak, yardım edelim mi?" Tabii ki edelim...

İlber hocam, "bir Ömür böyle de yaşanmış", her şeye rağmen... Ama önce "rağmen"leri sevmek gerek...

iyi şeyler
Kafası